

JUBILEUSZ PRYMASOSTWA W LICZBACH

W ciągu sześciuset lat urząd i godność Prymasa Polski piastowało 59 hierarchów (łącznie z obecnym abp. Wojciechem Polakiem). Ośmiu nosiło kapelusz kardynalski. Dwudziestu dwóch pochowano w katedrze gnieźnieńskiej.

Pierwszym w szeregu Prymasów był abp Mikołaj herbu Trąby zwany także skrótowo Mikołajem Trąbą, który godność Prymasa Polski otrzymał na obradującym w latach 1414-1418 Soborze w Konstancji. Urząd ten sprawował przez 5 lat. Niestety nie zachowało się żadne pisemne potwierdzenie jego nadania co może świadczyć o tym, że jego pierwszeństwo w Kościele w Polsce nigdy nie było kwestionowane. Stolica Apostolska potwierdziła tytuł Prymasa dla arcybiskupów gnieźnieńskich dopiero po blisko stu latach i to niejako przy okazji. Uczynił to w 1515 roku papież Leon X w bulli nadającej prymasowi Janowi Łaskiemu tytuł legata urodzonego Stolicy Apostolskiej. Abp Jan Łaski należał do długodystansowców. Urząd Prymasa sprawował przez 21 lat (1510-1531). Podobny staż osiągnęli: abp Stanisław Karnkowski (1581-1603), abp Leon Przyłuski (1845-1865), abp Mieczysław Ledóchowski (1866-1886) oraz kard. August Hlond (1926-1948). Jeszcze dłużej na urzędzie zasiadali bezpośredni następcy tego ostatniego: kard. Stefan Wyszyński – 33 lata (1948-1981) i kard. Józef Glemp – 28 lat (1981-2009). Najkrócej Prymasem Polski był abp Henryk Muszyński, który po powrocie godności do arcybiskupa gnieźnieńskiego piastował ją niespełna 5 miesięcy. Rok lub nieco więcej tytuł nosiło jeszcze 4 hierarchów: abp Jan Tarnowski (1603-1604), abp Florian Czartoryski (1673-1674), abp Teofil Wolicki (1828-1829) oraz abp Edward Likowski (1914-1915). Większość hierarchów godność Prymasa Polski zyskiwała między 50 a 60 rokiem życia. Nie brakowało jednak wyjątków. Najmłodszym wśród Prymasów Polski był książę Fryderyk Jagiellończyk, rodzony brat Władysława, króla Czech i Węgier oraz królów Polski: Jana Olbrachta, Aleksandra, Zygmunta Starego, a także św. Kazimierza, patrona Litwy. Na urząd został mianowany mając zaledwie 25 lat. Kilkunastu hierarchów godność otrzymało po 40-stce. Byli to: abp Kot, abp Sprowski, abp Przerębski, abp Lipski, abp Leszczyński, abp Prażmowski, kard. Radziejowski, abp Podoski, abp Poniatowski – rodzony brat króla, abp Ledóchowski, kard. Dalbor, kard. Hlond oraz kard. Wyszyński. Do grona tego należy także obecny Prymas Polski abp Wojciech Polak, który w roku wyboru kończył 50 lat i był najmłodszym Prymasem w Europie.

Najstarsi w chwili wyboru byli: abp Jan Latański (74 lata), abp Krzysztof Szembek (72 lata), abp Tymoteusz Gorzeński (78 lat) oraz abp Edward Likowski (78 lat). Mieliśmy też Prymasa pochodzenia niemieckiego w czasie zaborów. Był nim abp Juliusz Dinder, następca kard. Ledóchowskiego. Udało mu się uzyskać zgodę rządu pruskiego na ponowne otwarcie seminariów duchownych w Poznaniu i w Gnieźnie. Choć działał zgodnie z linią pruskiego rządu nie był germanizatorem i z szacunkiem odnosił się do wiernych narodowości polskiej. Warto również wspomnieć, że wśród 59 Prymasów Polski kapelusz kardynalski nosiło ośmiu z nich – wspomniany już Fryderyk Jagiellończyk (prymas w latach 1493-1503), Bernard Maciejowski (1606-1608), Michał Radziejowski (1688-1705), Mieczysław Lechóchowski (1866-1886), Edmund Dalbor (1915-1926), August Hlond (1926-1948), Stefan Wyszyński (1948-1981) oraz Józef Glemp (1981-2009). W katedrze gnieźnieńskiej pochowanych zostało 22 Prymasów Polski. W bazylice złożono także serca 3 prymasów m. in. kard. Augusta Hlonda. Pozostali prymasi spoczywają w: kolegiacie łowickiej, Krakowie, Oporowie, Kaliszu, Brzozowie, Luwrze, Poznaniu i Warszawie.

WYKORZYSTANO: EKAI